

TILSYNSRAPPORT – barnehagebasert vurdering

Barnehagebasert vurdering er et ledd i Trondheim kommunes tilsyn med barnehagene. Tilsynet er hjemlet i Lov om barnehager § 8 og § 16. I følge loven skal kommunen gi veiledning og påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, og føre tilsyn med alle godkjente eller godkjeningspliktige virksomheter.

Barnehagebasert vurdering gjennomføres som en elektronisk undersøkelse hvert fjerde år, etterfulgt av stedlig tilsyn i ti barnehager årlig. Fra 2014 har Trondheim kommune som tilsynsmyndighet valgt å sette søkelys på *Barnehagen som språkarena*. Målet for dette tilsynet er å undersøke kvaliteten på det arbeidet som gjøres i trondheimsbarnehagene, og samtidig bidra til kvalitetsutvikling i den enkelte barnehage når det gjelder dette temaet.

Våren 2014 ble det sendt ut et spørreskjema til alle barnehagene, med tema *Barnehagen som språkarena*. Det stedlige tilsynet som nå er gjennomført, er en oppfølging av det som barnehagen svarte i denne undersøkelsen.

I Trondheim kommune er Oppvekstkontoret delegert myndigheten til å føre tilsyn med trondheimsbarnehagene. Det er utarbeidet en overordnet plan for tilsyn med trondheimsbarnehagene, se www.trondheim.kommune.no/tilsyn

Saksnummer:	14/46532
Barnehagens navn:	Saxenborg barnehage
Adresse:	Lossiusvegen 5 B, 7045 Trondheim
Eier:	Saxenborg barnehage SA
Styrer/daglig leder:	Lise Sønnerland
Dato for varslings:	17.09.14
Dato for tilsynet:	22.10.14
Tilsynets art:	Stedlig tilsyn – varslet
Tilstede fra barnehagen:	Styrer: Lise Sønnerland Fra Samarbeidsutvalget/Brukerrådet, representant for foreldre: Kristine Sjøraa representant for ansatte: Heidi Gjøn, pedagogisk leder
Tilstede fra Trondheim kommune	Oppvekstkontoret v/ Per Arne Pedersen Rådmannen v/Bodil Øwre-Johnsen

Tema for tilsynet

Hensikten med tilsynet er å vurdere barnehagens innhold og praksis. I tillegg til kontrollaspektet skal denne formen for tilsyn bidra til økt bevisstgjøring og fokus på kvalitetsutvikling i barnehagen. Kommunen har valgt å fokusere på temaet *“Barnehagen som språkarena”*.

I rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver beskrives språklig kompetanse som en del av det sentrale innholdet i barnehagen, og *Kommunikasjon, språk og tekst* er et av de sju fagområdene som barnehagene skal arbeide med. Rammeplanen sier at *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.»*

I Trondheim kommunes økonomiplan for 2011-2014 presenteres flere mål for kompetanseutvikling i barnehagene. Ett av målene er: *«Barnehagen er en inkluderende arena som stimulerer til god språkutvikling og språkforståelse.*

I forbindelse med spørreundersøkelsen ble barnehagens styrer oppfordret til å la ansatte delta i en prosess for å komme fram til svar som var mest mulig representative for hele barnehagen. Spørsmålene i undersøkelsen dreide seg om *planlegging og vurdering; pedagogisk tilrettelegging; personalets holdninger og kompetanse; og samarbeid med foreldre.*

Planlegging og vurdering

I Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver står det at *«Hvordan fagområdene blir tilpasset det enkelte barn og gruppens interesser og det lokale samfunnet, skal avgjøres i den enkelte barnehage og nedfelles i barnehagens årsplan. Her må progresjon tydeliggjøres.»*

Pedagogisk tilrettelegging

Rammeplanen sier: *«Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt språkmiljø i barnehagen. Noen barn har sen språkutvikling eller andre språkproblemer. De må få tidlig og god hjelp.»*

Personalets holdninger og bevissthet

I rammeplanen står det at personalet må *«være seg bevisst sin forbildefunksjon for hvordan en lytter, gir konstruktiv respons og bruker kroppsspråk, talespråk og tekst»* og *«vise forståelse for betydningen av barns morsmål»*. Det står også at de må *«tilrettelegge for opplevelser, og skape tid og rom for bruk av nonverbalt og verbalt språk i hverdagsaktiviteter, lek og i mer tilrettelagte situasjoner.*

Personalets kompetanse

I Utdanningsdirektoratets veileder «Språk i barnehagen» står det om kompetanse at *«Barnehageeieren har ansvaret for kvaliteten på tilbudet i barnehagene. I dette ligger muligheten til å velge verktøy og metoder i arbeidet med språk og ansvaret for at personalet har eller får nødvendig kunnskap og kompetanse og tid til å sikre kvaliteten.»*

Samarbeid med foreldre

Barnehageloven sier at «*Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling*».

Gjennomføring

Tilsynet ble gjennomført som et dialogmøte med samtale omkring spørsmål som ble stilt i spørreundersøkelsen. I møtet var pedagogiske leder og en forelder representert. Barnehagens leder var til stede som observatør.

Møtet ble gjennomført på barnehagen i barnehagens åpningstid.

Resultatet fra spørreundersøkelsen

I spørreundersøkelsen som ble gjennomført våren 2014 var spørsmålene framsatt som påstander om ulike kjennetegn for kvalitet. Man skulle uttrykke graden av enighet på en skala fra 1 til 6, hvor 1 står for i liten grad og 6 for i høy grad. Det er utarbeidet en rapport som viser samlet resultat for alle trondheimsbarnehagene, [Barnehagen som språkarena](#). Barnehagene er oppfordret til å sammenligne sine egne svar med de resultater som presenteres i denne rapporten.

- **Om barnehagens resultat:**

Planlegging og vurdering

Barnehagen har scoret seg fra 1-4 på de ulike spørsmålene. Høyeste score på spørsmålet: Fagområdet språk, kommunikasjon og tekst konkretiseres og operasjonaliseres i arbeidet med barna. Barnehagen skriver i svaret på undersøkelsen at de evaluerer årsplan det pedagogiske arbeidet og vil gjøre justeringer i neste årsplan og virksomhetsplan. Planlegging og vurdering er det området i undersøkelsen som får gjennomsnittlig lavest score.

Pedagogisk tilrettelegging

Barnehagen scorer her 6 på 7 av 8 spørsmål. På spørsmålet om personalet gjennomfører språkstimulering/språktiltak når barn har særlig behov for det scorer barnehagen 4. I kommentarfeltet fremhever barnehagen at de jobber aktivt med å ta tak i barnas interesser, for å bringe de videre i lek eller prosjekter.

Personalets holdninger og bevissthet

Barnehagen scorer seg her 5 i snitt. I besvarelsen fremhever barnehagen arbeidet som er gjennomført med nye romløsninger for å gi ro til språk, lek og læring. Denne prioriteringen har styrket ansattes bevissthet om hverdagens betydning for språk, lek og sosiale ferdigheter.

Personalets kompetanse

Barnehagen scorer her 4 i snitt, med laveste score på spørsmålet om personalet har god kunnskap om norsk- og andre språk utvikling, noe som tilsvarer gjennomsnittet hos alle barnehagene i undersøkelsen. Barnehagen scorer 5 på spørsmål om personalet har kompetanse til å vurdere om det er behov for å sette inn særlige språktiltak.

Samarbeid med foreldre

Barnehagen scorer seg her på 5,3 i snitt. På spørsmålet om barnehagen informerer om barnehagens språkarbeid på foreldremøter og foreldresamtaler, scorer barnehagen seg til 4, noe som er lavt i forhold til snittet i hele undersøkelsen.

- **Om prosessen rundt besvarelsen:**

Barnehagens styrer har besvart undersøkelsen, og spørsmålene ble gjennomgått med de ansatte i et personalemøte. Barnehagens årsplan har også vært en referanse for barnehagens svar.

- **Om forberedelsene til dette dialogmøtet:**

Styrer hadde invitert med leder for SU, samt en pedagogisk leder og en fagarbeider/assistent. Grunnet sykdom og av hensyn til barnegruppen, deltok ikke fagarbeider.

Oppsummering fra dialogmøtet

- **Hvilke tema er tatt opp**

Vi ønsket å fokusere på to områder av spørreundersøkelsen:
Personalets holdninger og bevissthet og Samarbeid med foreldre.

- **Barnehagens styrker**

Barnehagen har arbeidet med å utvikle en felles pedagogisk plattform, som skal være tydelig for personalet. Saxenborg er en liten barnehage som har gode relasjoner i samarbeidet med foreldre. De ansatte er hverandres «kritiske venner» når det gjelder kommunikasjon og samspill i barnegruppene. Respekt for hvert enkelt barn kom tydelig frem i samtalen. Et eksempel er at barn tas ut av situasjonen når det er behov for korrigerende fra de voksne. Barnehagen er svært opptatt av relasjoner og tilknytning. Et eksempel på dette er at barnehagen ikke bruker vikarer på småbarnsavdelingen, men flytter på det faste personalet. For å kvalitetssikre at alle barna har gode relasjoner til voksne, bruker barnehagen et verktøy utarbeidet av Kari Pape som heter «Fargekoder». Barnehagen har lavt sykefravær. Barnehagen har som visjon: at Saxenborg barnehage skal være den fremste arena for trygghet, omsorg, vennskap, humor, lek og læring.

- **Barnehagens utfordringer**

Øke bevisstheten rundt språkets betydning spesielt i overgangen til storbarns gruppe og i samarbeidet med foreldre, for eksempel utveksling rundt barnets opplevelser i løpet av dagen. Dette er like viktig for de store barna som for de små barn. Foreldre er også opptatt av at eget barn skal bli sett, derfor er denne type dialog viktig for sammenheng mellom barnehage og hjem og dermed styrke trygghet/ tillit til barnehagen.

Konklusjon/anbefalinger

Samtalen og de tema som ble diskutert i dialogmøtet viser samsvar mellom barnehagens egen score og den praksis som utøves. Barnehagen har en tydelig pedagogisk plattform og et felles barnesyn og bevisste holdninger til arbeidet med barnehagen som språkarena.

Rådmannen anbefaler at ansatte og leder fortsetter og videreutvikler dagens praksis og at dialogen rundt det faktum at språk er i alt vi gjør fortsetter, ikke minst sammen med barnas foreldre.

Lykke til

Sted og dato: Trondheim 23.10.14

Underskrift: Bodil Øwre-Johnsen/Per Arne Pedersen